

HandläggareAnn-Louise Dyer
08-508 87 505**Till**Trafiknämnden
2024-09-26

Hagstråket, del av Grönare Stockholm. Slutredovisning

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner slutredovisning av projekt Hagstråket, del av Grönare Stockholm.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefPeter Granström
AvdelningschefJohan Johansson Vanhatalo
Enhetschef

Sammanfattning

Hagstråket, en genomfartsgata i Tensta, är ett projekt inom Grönare Stockholm. Genomförandebeslut för projektet fattades 2023.

Projektets mål och syfte har varit att utveckla de hårdgjorda slänterna utmed en avgränsad delsträcka av Hagstråket till en mer grönskande miljö med bättre förutsättningar för parkträd. Åtgärdernas mål var att stärka de gröna sambanden och den biologiska mångfalden samt bidra till att motverka översvämningar vid skyfall och minska värmeproblematiken i området. Målen uppnås genom att kontoret bland annat rivit betongslänterna och ersatt dem med nya planteringar med dagvattentillförsel för träd, blommande buskar, perenner, vårlök, klätterväxter och ängsvegetation.

Projektets budget enligt genomförandebeslutet var 13 mnkr. Den totala utgiften blev 8,7 mnkr, det vill säga drygt 4 mnkr lägre än beräknad utgift. Den ekonomiska avvikelserna berodde till största delen på att inga identifierade risker föll ut.

Introduktion till projektet

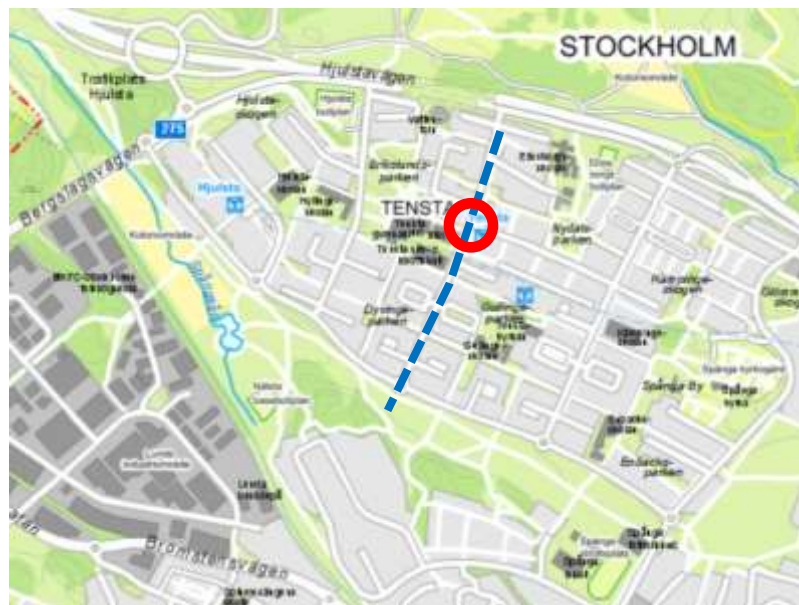
Bakgrund

Satsningen på ett Grönare Stockholm påbörjades 2017 och i de tre första etapperna har 32 stycken olika projekt genomförts. Trafiknämnden antog i april 2021 (dnr T2021-00487) ett utredningsbeslut för *Grönare Stockholm etapp 4* med målet att genomföra ett antal nya investeringsprojekt för att stärka stadens gröna kvaliteter.

I kommunfullmäktiges budget 2022 tillfördes trafiknämnden 280 mnkr i investeringsplanen för åren 2022-2025 för fortsatt arbete med Grönare Stockholm. Inom etapp 4 av Grönare Stockholm utreddes 9 stycken projekt och Hagstråket i Tensta var ett av dessa.

Inriktningsbeslut för projekt Hagstråket antogs i trafiknämnden den 16 februari 2023.

Genomförandebeslut för projekt Hagstråket antogs i trafiknämnden den 23 mars 2023.

Figur 1. Kartbild över Tensta, Hagstråket är markerat med blå streckad linje och projektområdet markerat med en röd cirkel.

Mål och syfte

Projektet initierades som en satsning inom Grönare Stockholm och bidrar till stadens satsningar på Järvaområdet samt arbetet inom Fokus Järva.

Stadens övergripande mål med Grönare Stockholm består av att stärka stadens gröna kvaliteter. Inom etapp 4 beslutade nämnden att särskilt utveckla och stärka nedanstående kriterier:

- Gröna samband och biologisk mångfald
- Skyfallsproblematik
- Värmeöar i urbana miljöer
- Platsbrist, mångfunktionella ytor och platser
- Buller
- Otrygga platser

För Hagstråket var målet att utveckla de hårdgjorda slänterna utmed en avgränsad delsträcka av gatan till en mer grönskande miljö med bättre förutsättningar för parkträd. Krontäckning och mängden grönyta skulle öka, dagvatten infiltreras/fördröjas, mängden växt-, djur-, fågel-, och insektsarter (biodiversitet) öka och bullernivåerna minskas.

Syftet var att stärka de gröna sambanden, den biologiska mångfalden och minska temperaturen i området. Dagvattnet fördröjs för att motverka översvämningar vid skyfall.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret tillsammans med Järva stadsdelsförvaltning.

Genomförd åtgärd

Projektets innehåll

Projektet har genomförts i enlighet med genomförandebeslutet.

De åtgärder som genomförts är:

- Betongslänterna har rivits och ersatts av nya planteringar med blommande buskar, perenner, vårlök, klätterväxter och ängsvegetation som gynnar biologisk mångfald, bin och andra pollinatörer.
- Befintliga träd (två hästkastanjer) har ersatts med fyra nya blommande träd; kinesträd och berggek.

- En ny stödmur har anlagts högst upp i slänten för att möjliggöra förbättrade markförhållanden för nya träd samt förenkla skötsel och framtida nyplanteringar.
- Ny skelettjord med dagvattentillförsel har anlagts under befintlig gångbana.
- För att stabilisera slänten har två stödmurar i släntens nedre del anlagts.
- Utmed körbanan har befintliga betongplattor ersatts med ängsvegetation. Här kommer dagvatten från delar av körbanan att fördröjas och infiltreras.
- Nya tallar och sälg har planterats på båda sidor av Hagstråket. Tallarna kommer på lång sikt att stärka barrskogssambandet mellan Järvafältet och Tenstadalen.
- Boplatser för pollinerare och andra insekter har ordnats i sandblottor och i grövre trädstammar med hål för insekter.
- Fågelholkar målade av förskolor i närområdet har satts upp i träden.

Figur 2. Fotografi förevisande Hagstråkets glacis sett i riktning norrut från korsning Elinsborgsbacken före ombyggnation.

Figur 3. Fotografi förevisande Hagstråkets glacis sett i riktning norrut från korsning Elinsborgsbacken efter ombyggnation.

Figur 4. Fotografi som visar Hagstråkets glacis sett från 2:a Hagstråksbron före ombyggnation.

Figur 5. Fotografi förevisande hagstråket sett från 2:a Hagstråksbron efter ombyggnation.

Figur 6. Fotografi förevisande sandblotta som är anlagd i ett betongrör fyllt med sand omgiven av blommande vitklöver.

Figur 7. Fotografi förevisande fågelholk målad av förskolebarn, som satts upp i ett intilliggande träd.

Figur 8. Fotografi förevisande de tre murterrasserna.

Figur 9. Fotografi förevisande planteringsyta anlagd med biokol.

Måluppfyllelse och konsekvenser

Projektets mål har uppnåtts och inga avvikelser har skett gentemot genomförandebeslutet.

De hårdgjorda slänterna har omvandlats till en mer grönskande miljö med bättre förutsättningar för parkträd och djurliv.

Krontäckning och mängden grönyta har ökat i och med att fler träd planterats och den hårdgjorda slänten har ersatts av planteringar med buskar, perenner, ängsmattor och vårlök.

Genom att projektet anlagt ett antal boplatser för fåglar och insekter i form av sandblottor, fågelholkar och grova trädstammar med hål i samt planterat vegetation med föda från tidig vår till sen höst har förutsättningarna för att fåglar och insekter ska öka i antal förbättrats.

Dagvatten infiltreras i växtbäddar via brunnar och fördröjs i vegetationsytorna, vilket kommer att motverka översvämning vid skyfall.

Tidplan och genomförande

Tidplan

Projektet har genomförts i enlighet med tidplanen i genomförandebeslutet. Entreprenadstart 2023-06-20 och färdigställande 2024-05-21.

Produktion och trafik under byggtiden

Genomförandet av entreprenaden fungerade väl med den ändringen att arbeten på plats påbörjades efter sommaren på grund av den långa leveranstiden av betongelement till murarna. Detta påverkade dock inte tidpunkten för färdigställandet.

Trafiken under byggtiden hanterades genom att stänga av körfältet närmast glacisen.

Intressenthantering och kommunikation

Projektet har följt den upprättade kommunikationsplanen. De intressenter som fått information om projektet var boende samt verksamheter, såsom förskolor, i området samt Järva stadsdelsförvaltning.

Ett pressmeddelande om att projektet färdigställts har skickats ut.

Ekonomi och finansiering

Investering

Investeringsutgiften för projekt Hagstråket blev 8,7 mnkr brutto, vilket understeg genomförandebeslutet med 4,4 mnkr, se tabell nedan.

Projektet ingår i satsningen Grönare Stockholm.

I projektets genomförandebeslut ifrån mars 2023 var utgiften beräknad till 13,1 mnkr exklusive indexpåslag. Omräknat till dåvarande prisnivå skiljer sig projektets utfall i löpande priser inte nämnvärt mot detta belopp.

	Beslutat belopp (mnkr)	Utfall (mnkr)	Avvikelse (mnkr)
Utredning och projektering	1,2	1,6	0,4
Byggaktörskostnader inkl. byggledning och risk	4,9	1,4	-3,5
Entreprenad	7,0	5,7	-1,3
Index	0,0	0,0	0,0
Summa utgifter	13,1	8,7	-4,4

Kommentarer

Byggaktörskostnader inklusive bygglösning och risk blev 3,5 mnkr lägre än beräknat.

Entreprenadutgifterna blev 1,3 mnkr lägre än beräknat då vinnande anbud var lägre än kalkylerat och att utfört arbete i stort stämde med det som projekterats.

Driftkostnader

Kontorets uppskattning av projektets effekter på stadens drift- och underhållskostnader visar att kostnaden minskar marginellt för staden totalt. Stadsdelsförvaltningen kommer efter genomfört projekt att ta över drift och underhåll av de omgjorda slänterna, vilket tidigare legat hos trafikkontoret. Driftkostnaden, som flyttats från trafikkontoret till stadsdelsförvaltningen, uppskattas till 60 tkr per år.

Projektet beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 0,7 mnkr från och med år 2025. Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om 40 år och intern ränta om 2,8 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Risk/Osäkerhet

Inga av de risker projektet identifierade föll ut. Detta berodde på att några av de identifierade riskerna arbetades bort och att andra inte föll ut. Det gällde bland annat de geotekniska förhållandena i slänten vilka visade sig vara enklare att hantera än befarat. Berg som fanns på platsen var av sådan kvalitet att det kunde avlägsnas utan sprängning. En aktiv dialog angående leverans av material och utrustning fördes med entreprenören från start för att säkerställa att förseningar inte skulle ske och förseningar kunde därmed undvikas.

Lärdomar

Gestaltungslosning, tidsplanering, riskidentifiering och intressenthantering med tillhörande kommunikationsinsatser har varit väl genomarbetat, vilket underlättade genomförandet av projektet.

Handlingarna för kommande etapper av glacisomställning längs Hagstråket har finjusterats med stöd av lärdomar från projektet.

Angående den ekonomiska styrningen och kalkyleringen hade kontoret ett väl motiverat riskpåslag som genom aktiv riskhantering, god planering och gynnsamma förhållanden, inte föll ut. Fortsätter kontoret att arbeta aktivt med riskhantering är det möjligt att

kontoret i framtiden kan minska riskavsättningen i investeringsprojekten, men i dagsläget är det för tidigt att dra några slutsatser angående detta.

Slut